

*Idejno rješenje spomen obilježja
Domovinskog rata, Benkovac
- grafički prilozi*

Naručitelj: **Grad Benkovac**

Izrađivač: **Invictus consulting d.o.o.**

Autori inter. plana: **Jelena Vulić Valentić**, dipl.nov. / **Valentino Dražić Celić**, ak.slik.

Autor arhitekture: **Blaž Boras**, univ.bacc.ing.arch.

U Šibeniku, veljača 2025.

Smještaj u prostoru

Spomen-obilježlje postavlja se unutar parka uz Ulicu žrtava Domovinskog rata u neporednoj blizini raskrižja gdje se vizualno ističe te je lako dostupno i upečatljivo. Spomen-obilježlje smješteno je u kutu parka čije stranice prate radijus zakrivljenosti prometnice.

KONCEPCIJSKO OBRAZLOŽENJE SPOMEN-OBILJEŽJA

Osnovna zamisao projekta je kroz medij arhitekture aktivno utjecati na posjetitelja spomen-obilježja.

Kompozicija spomen-obilježja sastoji se od postojeće metalne skulpture koja prikazuje majku nad ranjenim borcem te novoformirane arhitektonske kompozicije koja uokviruje skulpturu i doprinosi monumentalnosti i dostojanstvenosti spomenika.

Spomen-obilježlje obuhvaća elemente s izraženom simbolikom: krug sjećanja, valove sjećanja, pristupnu stazu i autohtonu floru.

Krug sjećanja

Krug sjećanja središnji je element kompozicije. Riječ je o kružnoj bazi izvedenoj lagano podignutom od razine tla, unutar kojeg se smješta postojeća metalna skulptura. Krug je izrađen od benkovačkog kamena u obliku kaldrme (kockica dimenzija 8/8/8 cm).

Krug, kao temeljna geometrijska forma, simbolizira vječnost, neprekidnost sjećanja i trajnu povezanost prošlih, sadašnjih i budućih generacija s onima koji su dali svoje živote. Odabirom lokalnog benkovačkog kamena, spomenik postaje izravna veza između prostora žrtve i sjećanja na nju, naglašavajući neodvojivost onih koji su za njega dali život i tla na kojem su živjeli. Ovaj materijal dodatno podcrtava ideju da se spomenik ne uzdiže samo kao memorijal, već da postaje dijelom same zemlje – izgrađen od nje i za nju, simbolizirajući trajnost, postojanost i neraskidivu vezu prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

Valovi sjećanja

Kružnu pazu flankiraju dva zakrivljena postamenta nazvana valovi sjećanja, koji simboliziraju povijest i trajnu uspomenu. Postamenti su izrađeni od bijelog mikroarmiranog betona, tlocrtno zakrivljeni i skošeni prema mjestu promatranja. S konkavne strane izvedene su horizontalne kanelure u punoj duljini, koje prate njegov smjer protežući se kroz cijeli volumen.

Ove ugravirane linije nose duboku simboliku – one predstavljaju vječnost, život, sjećanje i nerazdvojnost. Njihovo kontinuirano ponavljanje naglašava prisutnost poginulih u kolektivnom sjećanju, dok istovremeno stvara osjećaj kretanja, sugerirajući da njihova priča i žrtva nastavljaju živjeti kroz generacije.

Na gornjoj plohi postamenata postavljene su limene ploče perforirane imenima poginulih branitelja i civila. Lijevi postament namijenjen je imenima branitelja, izvedenih u oštrom i ravnom fontu, koji utjelovljuje hrabrost, nepokolebljivost i ustrajnost. Desni postament nosi imena civila, gravirana mirnim i zaobljenim fontom, koji odražava nevinost, mladost i nemoćnost, istaknuvši tragediju njihovog stradanja.

TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE

Stjegovi časti

Kao simbol nacionalnog ponosa i lokalne pripadnosti, u pozadini spomenika postavljeni su metalni nosači za zastave Republike Hrvatske i Grada Benkovca. Konstrukcija je izvedena tako da omogućuje podizanje i spuštanje zastava prema potrebi, ovisno o blagdanima i prigradama.

Pristupne staze

Pristupne staze spomeniku oblikovane su opločenjem od bijelog mikrobetona. Ploče su položene s razmakom kako bi usporile kretanje posjetitelja prema spomeniku, čime se stvara trenutak refleksije i introspekcije prije dolaska na glavni plato. Prostor između ploča i prostor staza ispunjen je finim drobljencem od benkovačkog kamena u prirodnoj narančasto-bijeloj nijansi, simbolizirajući prolaznost, ali i temelj na kojem se gradi sjećanje i vjera - prah vremena.

Krajobrazno uređenje

Krajobrazno uređenje spomenika oblikovano je kroz tri elementa: trapeznu travnatu površinu, niske stablašice i visoke stablašice.

Travnata površina proizlazi kao zraka svjetlosti iz središta kompozicije i predstavlja prvi kontakt posjetitelja sa spomen-obilježjem.

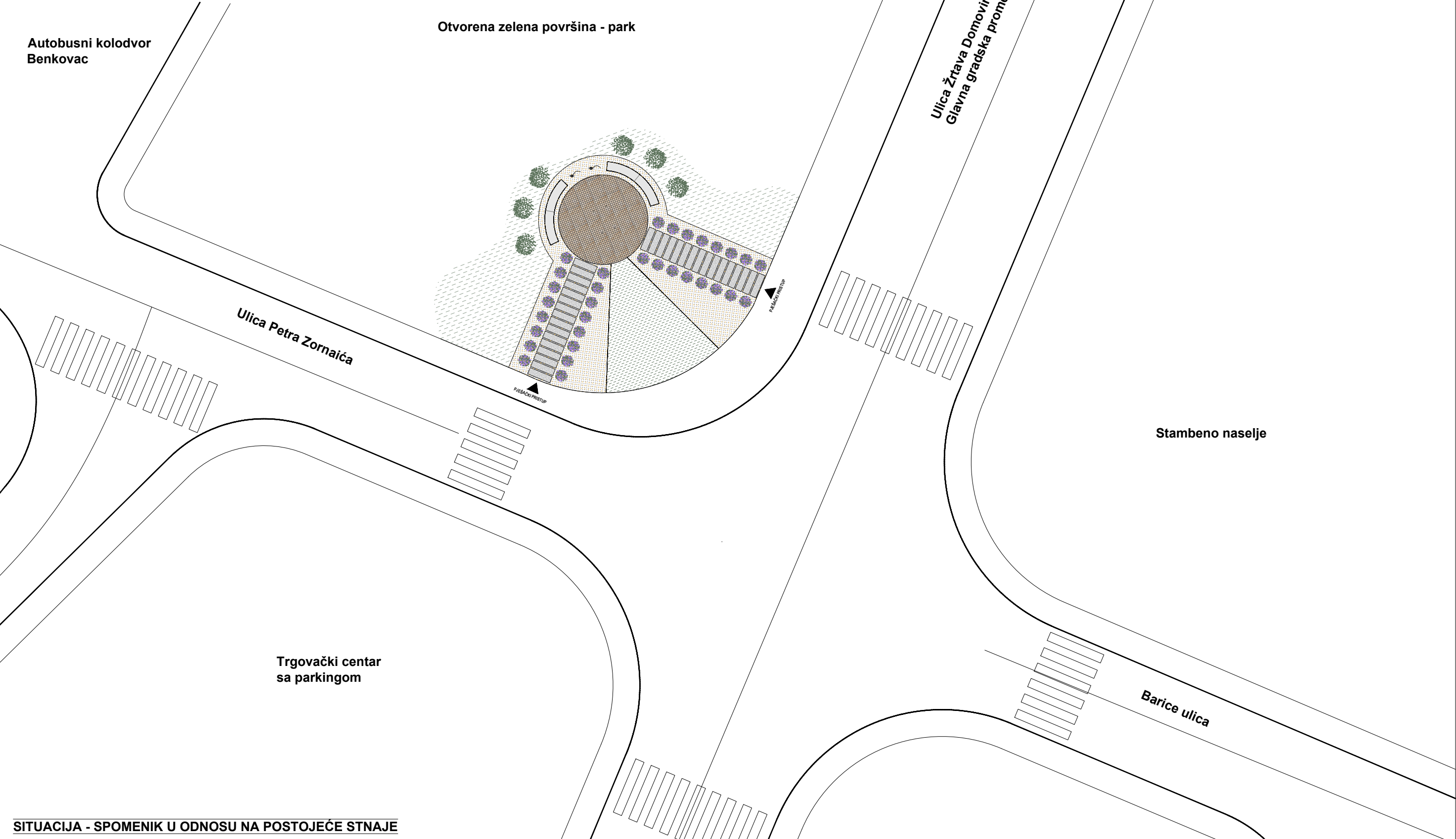
Pristupne staze omeđene su grmovima lavande, mediteranske trajnice koja simbolizira sjećanje i smirenost. Miris lavande prati posjetitelja prema spomeniku, stvarajući osjećaj mira i duhovne pripreme - "Miris vječnosti".

"Čuvari uspomena" – sa svake strane spomenika posađena su po tri stabla hrasta crnike, autohtonog stabla ovoga podneblja. Hrastovi simboliziraju snagu, vječnost i zaštitu, pružajući hlad i stvarajući mjesto tišine i poštovanja.

Ova kompozicija oblikuje prostor koji nije samo memorijal, već živi ambijent sjećanja i poštovanja, mjesto susreta prošlosti i budućnosti.

Naručitelj: Grad Benkovac	Autori inter. plana: Jelena Vulić Valentić , dipl.nov. Valentino Dražić Celić , ak.slik.	Invictus consulting d.o.o. Šibenik		
Građevina: Spomen obilježje Domovinskog rata				
Sadržaj: Projekt stalnog postava i uređenja eksterijera spomen obilježja	Autor arhitekture: Blaž Boras , univ.bacc.ing.arch.	List 1		
Oznaka projekta: Idejno rješenje		veljača 2025.	@ A3	

- napomene:
- * detalji prikazuju principe izvedbe te radi jasnoće nisu prikazani svi elementi prikazanih predloženih sustava
 - * izvedbeni nacrti podložni su promjenama dopunama u ovisnosti o primjenjenim tehničko-tehnološkim rješenjima
 - * izvođač je dužan prije izvođenja napraviti radioničke nacрте prema izvedbenom projektu te ih dostaviti projektantu na odobrenje
 - * izvođač je dužan prije izvođenja dostaviti uzorak materijala, završne obrade, uzorak elementa i detalje razraditi sa projektantom
 - * sve mjere obavezno provjeriti u naravi

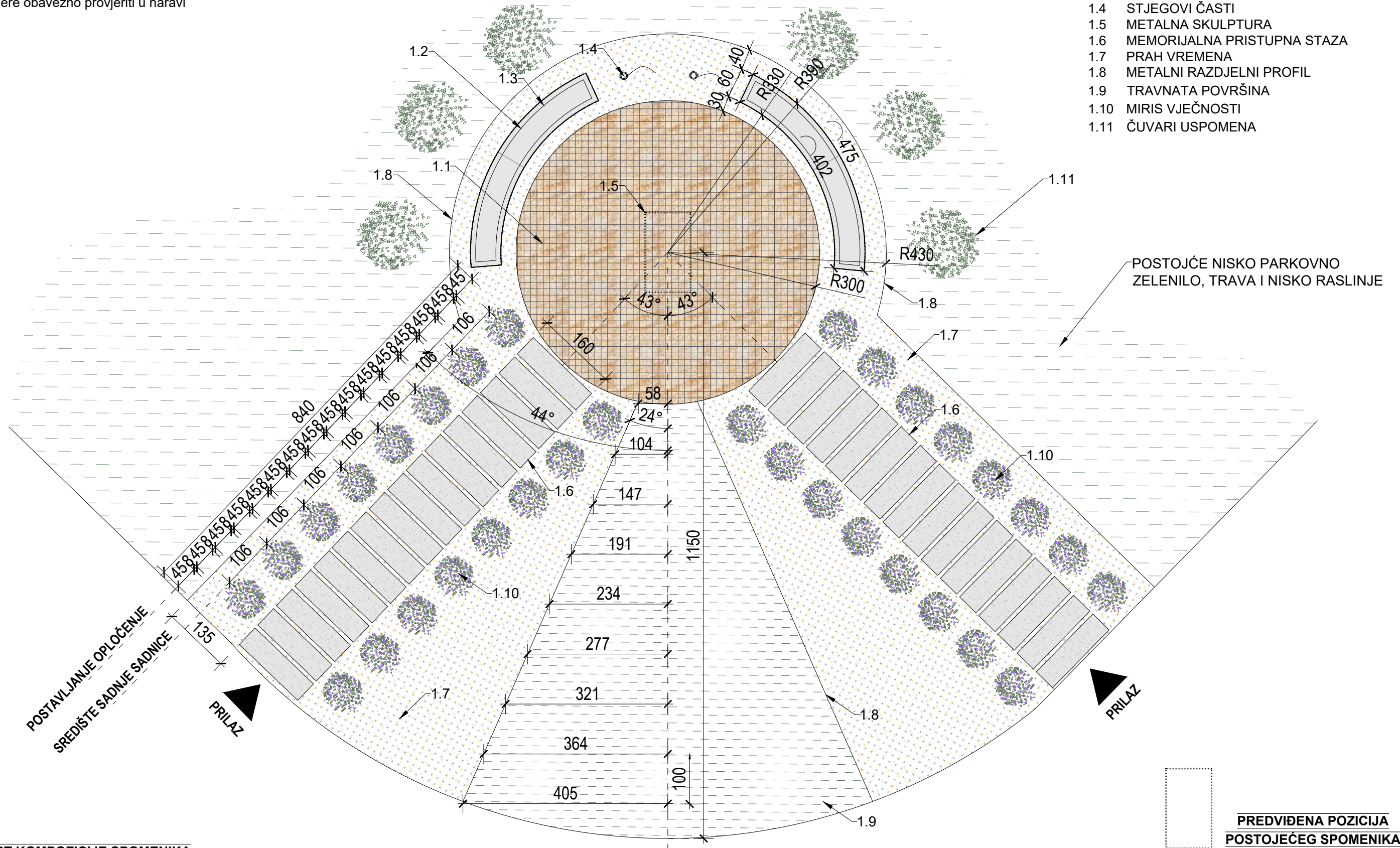
SITUACIJA - SPOMENIK U ODNOSU NA POSTOJEĆE STNAJE

OPIS

Naručitelj: Grad Benkovac	Autori inter. plana: Jelena Vulić Valentić , dipl.nov. Valentino Dražić Celić , ak.slik.	Invictus consulting d.o.o. Šibenik
Građevina: Spomen obilježje Domovinskog rata	Autor arhitekture: Blaž Boras , univ.bacc.ing.arch.	
Sadržaj: Projekt stalnog postava i uređenja eksterijera spomen obilježja		List 2
Oznaka projekta: Idejno rješenje		veljača 2025.
		M 1:250 @ A3

- * detalji prikazuju principe izvedbe te radi jasnoće nisu prikazani svi elementi prikazanih predloženih sustava
- * izvedbeni nacrti podložni su promjenama dopunama u ovisnosti o primjenjenim tehničko-tehnološkim rješenjima
- * izvođač je dužan prije izvođenja napraviti radioničke nacрте prema izvedbenom projektu te ih dostaviti projektantu na odobrenje
- * izvođač je dužan prije izvođenja dostaviti uzorak materijala, završne obrade, uzorak elementa i detalje razraditi sa projektantom
- * sve mjere obavezno provjeriti u naravi

- 1.1 KRUG SJEĆANJA
- 1.2 VALOVI SJEĆANJA
- 1.3 SPOMEN PLOČE SA IMENIMA
- 1.4 STJEGOVI ČASTI
- 1.5 METALNA SKULPTURA
- 1.6 MEMORIJALNA PRISTUPNA STAZA
- 1.7 PRAH VREMENA
- 1.8 METALNI RAZDJELNI PROFIL
- 1.9 TRAVNATA POVRŠINA
- 1.10 MIRIS VJEČNOSTI
- 1.11 ČUVARI USPOMENA

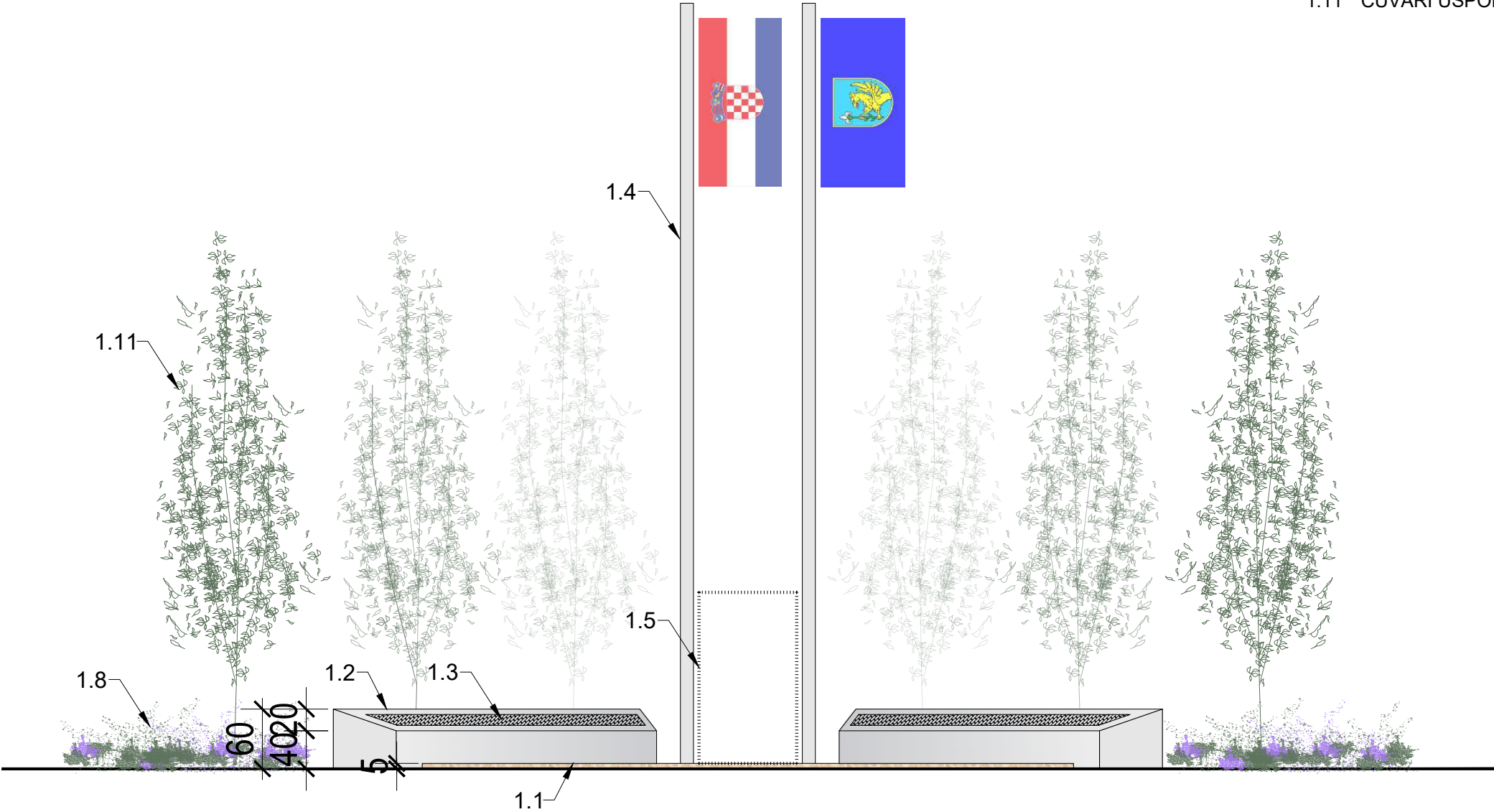

OPIS

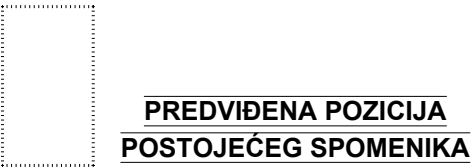
Naručilatelj: Grad Benkovac	Autori inter. plana: Jelena Vulić Valentić , dipl.nov. Valentino Dražić Celić , ak.slik.	Invictus consulting d.o.o. Šibenik	
Građevina: Spomen obilježje Domovinskog rata			
Sadržaj: Projekt stalnog postava i uređenja eksterijera spomen obilježja	Autor arhitekture: Blaž Boras , univ.bacc.ing.arch.	List 3	
Oznaka projekta: Idejno rješenje		veljača 2025.	M 1:75 @ A3

napomene:
* detalji prikazuju principe izvedbe te radi jasnoće nisu prikazani svi elementi prikazanih predloženih sustava
* izvedbeni nacrti podložni su promjenama dopunama u ovisnosti o primjenjenim tehničko-tehnološkim rješenjima
* izvođač je dužan prije izvođenja napraviti radioničke nacрте prema izvedbenom projektu te ih dostaviti projektantu na odobrenje
* izvođač je dužan prije izvođenja dostaviti uzorak materijala, završne obrade, uzorak elementa i detalje razraditi sa projektantom
* sve mjere obavezno provjeriti u naravi

- LEGENDA LISTA:
- 1.1 KRUG SJEĆANJA
 - 1.2 VALOVI SJEĆANJA
 - 1.3 SPOMEN PLOČE SA IMENIMA
 - 1.4 STJEGOVI ČASTI
 - 1.5 METALNA SKULPTURA
 - 1.6 MEMORIJALNA PRISTUPNA STAZA
 - 1.7 PRAH VREMENA
 - 1.8 METALNI RAZDJELNI PROFIL
 - 1.9 TRAVNATA POVRŠINA
 - 1.10 MIRIS VJEČNOSTI
 - 1.11 ČUVARI USPOMENA

POGLED NA KOMPOZICIJU SPOMENIKA

OPIS	Naručilj: Grad Benkovac	Autori inter. plana: Jelena Vulić Valentić , dipl.nov. Valentino Dražić Celić , ak.slik.	Invictus consulting d.o.o. Šibenik	
	Građevina: Spomen obilježje Domovinskog rata			
	Sadržaj: Projekt stalnog postava i uređenja eksterijera spomen obilježja	Autor arhitekture: Blaž Boras , univ.bacc.ing.arch.	List 4	
	Oznaka projekta: Idejno rješenje		veljača 2025.	

napomene:

- * detalji prikazuju principe izvedbe te radi jasnoće nisu prikazani svi elementi prikazanih predloženih sustava
- * izvedbeni nacrti podložni su promjenama dopunama u ovisnosti o primjenjenim tehničko-tehnološkim rješenjima
- * izvođač je dužan prije izvođenja napraviti radioničke nacрте prema izvedbenom projektu te ih dostaviti projektantu na odobrenje
- * izvođač je dužan prije izvođenja dostaviti uzorak materijala, završne obrade, uzorak elementa i detalje razraditi sa projektantom
- * sve mjere obavezno provjeriti u naravi

1.1 KRUG SJEĆANJA

Kružni postament namijenjen je smještaju postojeće skulpture, čime postaje središnji element nove kompozicije spomenika posvećenog poginulim hrvatskim braniteljima i civilima u Domovinskom ratu. Postament se izvodi od kaldrme benkovačkog kamena dimenzija 8/8/8 cm, koja se polaže u svježi sloj morta debljine 6 cm. Naknadno se izvode reške širine do 5 mm, čime se postiže završna obrada površine. Radijus postamenta iznosi 300 cm.

1.2 VALOVI SJEĆANJA

Zakrivljeni postamenti oblikovani su u skladu s radijusom kružnog postamenta. Smješteni su na udaljenosti od 30 cm od njegove površine, čime se postiže vizualno i prostorno odstojanje te jasno daje do znanja da se na njih ne smije naslanjati niti ih dodirivati. Postamenti se izvode od mikroarmiranog bijelog betona s armaturnim ojačanjima. Završna površina mora biti glatko izvedena, bez odstupanja u nijansi, vidljivih pukotina ili drugih nepravilnosti. Svi bridovi moraju biti izvedeni ravno i uredno, bez oštećenja ili zaobljenja. Postamenti su oblikovani u blagom nagibu prema mjestu promatranja. Visina varira od 40 do 60 cm, širina iznosi 60 cm, dok duljina dulje lučne stranice iznosi 475 cm. S konkavne strane postamenta izvodi se gravura poprečnog presjeka dimenzija 1,5 × 1,5 cm cijelom njegovom duljinom.

1.3 SPOMEN PLOCE SA IMENIMA

Limene ploče izrađene su od nehrđajućeg lima debljine 5 mm u svijetlosivom tonu. Postavljaju se na gornju skošenu stranicu postamenta pomoću nehrđajućih distancera visine 3 cm, čime se postiže vizualno odvajanje od same strukture postamenta. Ploče su perforirane imenima i prezimenima poginulih branitelja i civila. Jedna ploča sadrži imena branitelja, a druga imena civila. Pri obradi natpisa korišten je ravan i oštar font za imena branitelja, dok su za imena civila odabrani obli i smireniji tonovi slova.

1.4 STJEGOVI ČASTI

Kao simbol nacionalnog ponosa i lokalne pripadnosti, u pozadini spomenika postavljaju se metalni nosači za ovješene zastave Republike Hrvatske i Grada Benkovca. Konstrukcija je izvedena tako da omogućuje podizanje i spuštanje zastava prema potrebi, ovisno o blagdanima i prigodama.

1.5 METALNA SKULPTURA

Postojeća skulptura, izvedena kao metalni odljev, postavlja se u središte nove kompozicije spomenika. Spomenik je licem okrenut prema pristupnim stazama.

1.6. MEMORIJALNA PRISTUPNA STAZA

Pristupna staza izvodi se od betonskih opločnika debljine 8 cm, izrađenih od bijelog mikroarmiranog betona. Ploče su dimenzija 160 × 45 cm i postavljaju se s razmakom od 8 cm. Opločnici se polažu na sloj tucanika, koji je zaliven cementnim mlijekom radi boljeg povezivanja s podlogom. Prostor između opločenja ispunjen je šljunkom od usitnjenog benkovačkog kamena prirodne narančasto-bijele nijanse.

POPIS STAVKI SA OPISOM

1.7 PRAH VREMENA

Posip šljunkom izvodi se na pristupnim stazama te u prostoru oko spomenika, prema grafičkim prikazima. Koristi se usitnjeni benkovački kamen, koji se polaže u sloju debljine 25 cm preko razdjelnog sloja geotekstila debljine 0,2 cm. Kako bi se osigurala stabilnost i trajnost površine, različiti slojevi terena dilatiraju se pomoću uzdignutih nehrđajućih metalnih rubnjaka nenametljive boje. Rubnjaci se polažu u sloj betona debljine 8 cm.

1.8 METALNI RAZDJELNI RUBNJAK

Razdjelni metalni rubnjak izrađen je od nehrđajućeg metala debljine 3 mm i nenametljive boje. Postavlja se između različitih slojeva terena u sloj betona debljine 8 cm. Rubnjak se postavlja obavezno, s ciljem učvršćivanja površine i stabilizacije slojeva terena te sprječavanja njihovog "miješanja" i "preljevanja" tijekom vremena.

1.9 TRAVNATA POVRŠINA

Travnjak se izvodi korištenjem travne smjese otporne na sušu, prilagođene parkovnom uređenju i dugotrajnoj izloženosti sunčevoj insolaciji tijekom ljetnih razdoblja. Odabrana trava trba zahtijevati minimalno održavanje i polaže se u sloj kvalitetnog humusnog (plodnog) supstrata. Za dugoročnu održivost travnjaka obavezna je izvedba sustava navodnjavanja. Preporučuje se podzemno navodnjavanje koje osigurava ravnomjernu opskrbu vlagom i smanjuje isparavanje vode. Podzemne cijevi za navodnjavanje postaviti prije izvedbe završnog sloja plodnog supstrata. Potrebno je osigurati njegovu ujednačenu debljinu te paziti da su cijevi položene na jednaku dubinu na cijeloj površini. Cijevi se polažu u plitke rovove dubine 10 do 14 cm, koje je moguće iskopati ručno ili strojno, u pravilnom rasteru na pjeskovito-glinastim tlima: razmak cijevi 35 – 40 cm te na slabo propusnim tlima s više gline: razmak cijevi do 50 cm Prilikom polaganja cijevi potrebno ih je učvrstiti plastičnim kolčićima na svakih 1,5 - 2,0 m kako bi se osigurao pravilan raster i stabilnost pod tlakom vode. Ukoliko se ne izvodi podzemno navodnjavanje, kao alternativa se može primijeniti nadzemni sustav navodnjavanja pomoću pop-up prskalice.

1.10 MIRIS VJEČNOSTI

Obostrano uz pristupnu stazu, na razmaku od 106 cm, postavljaju se sadnice niske stablašice lavande. Saditi već razvijene i veće sadnice kako bi se osigurao skladan i formiran izgled od početka. Biljkama je potrebno osigurati odgovarajuće navodnjavanje, uz istovremeno osiguranje kvalitetne odvodnje kako bi se spriječilo zadržavanje suvišne količine vode, s obzirom na to da lavanda ne zahtijeva obilno zalijevanje. Grmove oblikovati ujednačeno i pravilno, uz redovito održavanje kako bi se očuvao estetski sklad i kompaktan rast.

1.11 STRAŽARI USPOMENA

Spomenik je s obje strane flankiran s po tri sadnice hrasta crnike, autohtonog drveća prilagođenog lokalnim uvjetima. Odabrana vrsta osigurat će prirodnu sjenu nad prostorom spomenika, omogućujući ugodan boravak i posjet tijekom toplih razdoblja godine. Stabla je potrebno redovito održavati i oblikovati ujednačeno, pritom ne podrezujući krošnje u stroge geometrijske oblike, već im omogućiti prirodan rast i očuvanje njihovih karakterističnih kontura.

Naručitelj: Grad Benkovac	Autori inter. plana: Jelena Vulić Valentić , dipl.nov. Valentino Dražić Celić , ak.slik.	Invictus consulting d.o.o. Šibenik	
Građevina: Spomen obilježje Domovinskog rata			
Sadržaj: Projekt stalnog postava i uređenja eksterijera spomen obilježja	Autor arhitekture: Blaž Boras , univ.bacc.ing.arch.	List 5	
Oznaka projekta: Idejno rješenje		veljača 2025.	@ A3